

Om God te vind langs die viswaters – Martin Versfeld se verheerliking van die alledaagse

Versfeld, M. 2008. *Klip en klei*. Pretoria: Protea Boekhuis. 124 p.
Prys: R130,00. ISBN: 978-1-86919-245-7.

Resensent: C. Kostopoulos
Departement Filosofie, Universiteit van Johannesburg

Martinus Versfeld is wáárlík filosoof en die nege opstelle in *Klip en klei* is ég filosofies. Wie egter filosofie soos dit in die ivoortorings van universiteite bestaan daarin soek, sal *Klip en klei* vinnig neersit, terwyl diegene wat die akademiese filosofie nog altyd as 'n droë en irrelevante onderwerp beskou het, moontlik aangenaam verras sal word. Versfeld se skrywery is toeganklik, meesleurend en sonder pretensie en die opstelle in *Klip en klei* is almal deurtrek van gulhartigheid, lewensvreugde, geestigheid en wysheid.

Die imperialis, Kallikles, sou egter dieselfde aanklag wat hy teen Sokrates gerig het, op Versfeld van toepassing kon maak: "... jy praat net oor kos en drank en dokters en sulke kaf". Die opmerking tereg, want Versfeld skryf wél oorwegend oor dinge wat ooglopend weinig met die groot gedagtes van die filosofie te make het. In plaas daarvan om eksplisiet oor godsdienst, antropologie, metafisika en kenteorie te skrywe, skryf hy opstelle oor huise, kos, kook, kamp, bou, jag, visvang en om meubelstukke te maak. In *Klip en klei* vertel Versfeld byvoorbeeld hoedat hy sy eie huisie in die Kouga gebou het; hy gee raad hoe om braaihout te kies en palings te vang; hy deel verskeie resepte uit en oortuig oor die deugde van ruspes te versamel. Dit wat alledaags, konkreet en gewoon is, is dus vir Versfeld dít waarom die lewe eintlik draai. "Die hemel", skryf hy, "moet jou ou pyp insluit en jou ou huis en jou ou klere en jou ou vriende en jou ou vrou ..."

Al hierdie "gewone" dinge kan egter, volgens Versfeld, nooit nét ordinêr wees nie, want die werklikheid is spesifiek 'n *geskape* werklikheid "waarin alles soos 'n wonderwerk uit die niets uitstaan". Dit is in die lig van 'n radikale Godsbesef dat Versfeld die lewensin kan vind in iets so eenvoudigs soos die inlê van olywe. Deur homself en sy wêreld as skepsel te begryp, kan hy die oerbeginsel van die

Christendom, “A is A omdat God God is”, die ruggraat van sy lewensuitkyk maak. Wanneer hy daarom oor die gewone skryf, skryf hy daarvoor omdat sop en huise en motte alles heenwys na ’n Skepper wat die mens só geskape het dat hy die aarde kan bewoon, bewerk en geniet.

Die huise wat ons bou, die kos wat ons kook en die wild wat ons jag dui op die verskillende maniere waarmee ons met die skepping kan omgaan, en daarom ook op die verskillende wyses waarmee ons met die Skepper en ons medemens in ’n verhouding kan tree. Versfeld, ’n Katoliek, staan hierin nader aan die gereformeerde leer omtrent die allesomvattende aard van religie as wat baie Calviniste staan. Vir Versfeld is die vleeswording immers só kardinaal dat dit die Piëtistiese opheffing van die siel bó die liggaam – wat in die meeste godsdienste een of ander tyd gebruiklik word – ontmasker as ’n oortreding van die liefdesgebod. Liefde spits sigself immers toe op die konkrete en die sterflike, daarom dat die grootste liefdesbetoon in die geskiedenis ’n kruisdood is. Volgens Versfeld moet die mens nie tussen siel of liggaam kies nie, maar die keuse is eerder tussen werklikheid en abstraksie. Omdat God Meester is van die werklikheid kan die Christen nie anders as om in elke ding so na as moontlik aan die werklikheid te lewe nie. Bou die Christen byvoorbeeld ’n huis, moet hy/sy onthou dat dit “ook ’n soort vlees en bloed (is) waaruit jy die wêreld aanvaar en opbou” en daarom ’n manifestasie van jou diepste religieuse sienings. Só is daar vele wyses waarop die mens, bewustelik al dan nie, sy/haar diepste oortuigings uitleef en beleef. Al Versfeld se skrywes kom neer op verskillende gepaste wyses waarop skepsels hulself kan uitleef en die Skepping kan beleef: “Bou jou huis, kook jou kos, maak jou klere, vang jou vis. Op g’n ander manier sal jy God en die wêreld verstaan nie.”

In ’n wêreld wat deur die instrumentele en die pragmatiese oorheers word, is die *geskopenheid* van die werklikheid ’n bykans perverse gedagte, want Skepping veronderstel immers ’n liefdesurplus wat nie rym met wins of funksionaliteit nie. Die geskape werklikheid *is* omdat God dit *wil* en die Wil van God is goed. Daarom het elke ding sy plek en alle dinge hulle eie tyd, en “is dit die kuns van die lewe om te wees daar waar ons is, om aan die wêreld en aan ander mense teenwoordig te wees”. Waar die boek gebreke vertoon, soos byvoorbeeld herhaalde chauvinistiese stereotiperings van “vroulikheid” en sekere pejoratiewe waarteenoor die hedendaagse leser sensitief ingestel mag wees, vergoed *Klip en klei* die leser egter meervoudig deur bloot self dít te wees wat die nege opstelle met

soveel lewensvreugde predik – 'n verering en daarom ook 'n gulhartige viering van die goedheid van die Skepper en sy Skepping.